ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 18ης Απριλίου 2002 *

Στην υπόθεση C-9/00,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Korkein hallinto-oikeus (Φινλανδία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο διαδικασίας που κινήθηκε από τις

Palin Granit Oy

και

Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 1, στοιχείο α', της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 86), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991 (ΕΕ L 78, σ. 32),

* Γλώσσα διαδικασίας: η φινλανδική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από την F. Macken, πρόεδρο τμήματος, και τους J.-P. Puissochet (εισηγητή), R. Schintgen, B. Σκουρή και J. N. Cunha Rodrigues, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: R. Grass

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus, εκπροσωπούμενη από τον J. Keskitalo, διευθυντή υγειονομικού ελέγχου, και την L. Suonkanta, προϊσταμένη οικονομικών υποθέσεων,

— η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την E. Bygglin,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον H. Støvlbaek, επικουρούμενο από την E. Savia, avocat,

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Ιανουαρίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 31ης Δεκεμβρίου 1999, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 13 Ιανουαρίου 2000, το Korkein hallinto-oikeus (ανώτατο διοικητικό δικαστήριο) υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, ένα κύριο προδικαστικό ερώτημα και τέσσερα επιμέρους ερωτήματα ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 86), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991 (ΕΕ L 78, σ. 32, στο εξής: οδηγία 75/442).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο προσφυγής κατά χορηγήσεως αδείας περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus (υπηρεσία αρμόδια επί ζητημάτων υγείας της ενώσεως δήμων και κοινοτήτων της περιφέρειας του Vehmassalo, στο εξής: Δημοτική Υπηρεσία) στην εταιρία Palin Granit Oy (στο εξής: Palin Granit) για την εκμετάλλευση λατομείου γρανίτη. Από τη φινλανδική νομοθεσία προκύπτει ότι η χορήγηση της λεγομένης αδείας περιβαλλοντικών επιπτώσεων σχετικά με τόπο αποθέσεως αποβλήτων δεν υπάγεται στην αρμοδιότητα των δημοτικών και κοινοτικών αρχών, οπότε η έκβαση της διαδικασίας της κύριας δίκης εξαρτάται από το αν μπορούν ή όχι να χαρακτηριστούν ως απόβλητα τα θραύσματα πετρωμάτων που προκύπτουν από την εκμετάλλευση του λατομείου.

Η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση

3 Το άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 75/442 ορίζει ως απόβλητο «κάθε ουσία ή αντικείμενο που εμπίπτει στις κατηγορίες του παραρτήματος Ι και το οποίο ο κάτοχός του απορρίπτει ή προτίθεται ή υποχρεούται να απορρίψει».

4 Το άρθρο 1, στοιχείο γ', της ίδιας οδηγίας ορίζει ως κάτοχο τον «παραγωγό των αποβλήτων ή το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει στην κατοχή του τα απόβλητα».

5 Το παράρτημα Ι της οδηγίας, που τιτλοφορείται «Κατηγορίες αποβλήτων», αναφέρει, στο σημείο Q 11, τα «υπολείμματα εξόρυξης και προετοιμασίας πρώτων υλών (π.χ. υπολείμματα μεταλλευτικής ή πετρελαϊκής εκμετάλλευσης κ.λπ.)», και, στο σημείο Q 16, «κάθε ουσία, ύλη ή προϊόν τα οποία δεν καλύπτονται από τις προαναφερόμενες κατηγορίες».

6 Το άρθρο 1, στοιχείο α', δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 75/442 αναθέτει στην Επιτροπή να καταρτίσει «κατάλογο των αποβλήτων των κατηγοριών που περιλαμβάνει το παράρτημα Ι». Δυνάμει της διατάξεως αυτής, η Επιτροπή θέσπισε, με την απόφαση 94/3/ΕΚ, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για τη θέσπιση καταλόγου αποβλήτων σύμφωνα με το άρθρο 1α) της οδηγίας 75/442 (ΕΕ L 5, σ. 15), έναν «ευρωπαϊκό κατάλογο αποβλήτων» (στο εξής: ΕΚΑ), στον οποίο περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα «απόβλητα που προκύπτουν από εξερεύνηση, εξόρυξη, επεξεργασία εμπλουτισμού και περαιτέρω επεξεργασία ορυκτών και προϊόντων λατομείου». Η προκαταρκτική σημείωση του παραρτήματος της αποφάσεως 94/3 διευκρινίζει ότι ο κατάλογος αυτός «ισχύει για όλα τα απόβλητα, ανεξάρτητα από το κατά πόσον προορίζονται για απόρριψη ή για διαδικασίες ανάκτησης», και ότι «είναι ένας εναρμονισμένος, μη εξαντλητικός κατάλογος αποβλήτων, δηλαδή κατάλογος ο οποίος πρόκειται κατά τακτά διαστήματα να αναθεωρείται», αλλά και ότι «η ένταξη ενός υλικού στον ΕΚΑ δεν σημαίνει ότι το υλικό είναι οπωσδήποτε απόβλητο», καθώς και ότι «η καταχώρηση [ισχύει] μόνον όταν το υλικό ανταποκρίνεται στον ορισμό του αποβλήτου».

7 Τα άρθρα 9 και 10 της οδηγίας 75/442 ορίζουν ότι οι εγκαταστάσεις ή οι επιχειρήσεις που ασχολούνται με εργασίες διαθέσεως αποβλήτων οι οποίες απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ Α ή εργασίες που έχουν ως αποτέλεσμα τη δυνατότητα αξιοποιήσεως των αποβλήτων οι οποίες απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ Β της ίδιας οδηγίας πρέπει να λαμβάνουν σχετική άδεια από την αρμόδια αρχή.

8 Μεταξύ των εργασιών διαθέσεως που μνημονεύει το παράρτημα ΙΙ Α της οδηγίας 75/442 περιλαμβάνονται, στο σημείο D 1, η «απόθεση επάνω ή μέσα στο έδαφος (π.χ. απόρριψη σε χωματερές κ.λπ.)», στο σημείο D 12, η «μόνιμη εναποθήκευση (π.χ. τοποθέτηση κιβωτίων σε ορυχείο κ.λπ.)» και, στο σημείο D 15, η «εναποθήκευση ενώ διαρκεί μία από τις εργασίες που αναγράφονται στο παρόν παράρτημα, εκτός από την προσωρινή εναποθήκευση, κατά τη διάρκεια της συλλογής, στο χώρο όπου παράγονται τα απόβλητα». Μεταξύ των εργασιών διαθέσεως περί των οποίων γίνεται λόγος στο παράρτημα ΙΙ Β της οδηγίας περιλαμβάνεται, στο σημείο R 13, η «εναποθήκευση υλικών προκειμένου να υποβληθούν σε μία από τις εργασίες που αναγράφονται στο παρόν παράρτημα, εκτός από την προσωρινή εναποθήκευση, κατά τη διάρκεια της συλλογής, στο χώρο όπου παράγονται».

9 Εντούτοις, η οδηγία 75/442 προβλέπει μια απαλλαγή από την υποχρέωση λήψεως αδείας στο άρθρο 11, η παράγραφος 1 του οποίου έχει ως εξής:

«[...] μπορούν να απαλλάσσονται από την άδεια που προβλέπεται στο άρθρο 9 ή στο άρθρο 10:

α) οι εγκαταστάσεις ή οι επιχειρήσεις που διαθέτουν οι ίδιες τα απόβλητά τους στους χώρους παραγωγής

και

β) οι εγκαταστάσεις ή επιχειρήσεις που αξιοποιούν απόβλητα.

Η εν λόγω απαλλαγή ισχύει μόνον:

— όταν οι αρμόδιες αρχές έχουν θεσπίσει γενικούς κανόνες για κάθε είδος δραστηριότητας, οι οποίοι ορίζουν το είδος και τις ποσότητες αποβλήτων και τους όρους υπό τους οποίους η συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορεί να απαλλάσσεται από την υποχρέωση της αδείας

και

— αν το είδος και οι ποσότητες αποβλήτων και οι τρόποι διαθέσεως ή αξιοποιήσεως είναι τέτοιοι ώστε να τηρούνται οι όροι του άρθρου 4».

10 Οι ως «άνω όροι του άρθρου 4» της οδηγίας 75/442 είναι να μην υφίσταται κίνδυνος για την υγεία των ανθρώπων και να μην θίγεται το περιβάλλον.

Η εθνική κανονιστική ρύθμιση

11 Η οδηγία 75/442 μεταφέρθηκε στο φινλανδικό δίκαιο με τον νόμο (1072/1993) περί αποβλήτων, ο οποίος επιδιώκει την αποφυγή της παραγωγής αποβλήτων, τον περιορισμό των επικίνδυνων χαρακτηριστικών τους και την προώθηση της αξιοποιήσεώς τους.

12 Το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, σημείο 1, του νόμου αυτού ορίζει ότι ως απόβλητα θεωρούνται «τα προϊόντα ή οι ουσίες όταν ο κάτοχός τους παύει να τις χρησιμοποιεί

ή προτίθεται να πάψει να τις χρησιμοποιεί ή είναι υποχρεωμένος να το πράξει». Ο ορισμός αυτός συμπληρώνεται με έναν κατάλογο ορισμένων ουσιών ή υλικών που χαρακτηρίζονται ως απόβλητα, ο οποίος περιλαμβάνεται στο παράρτημα I του διατάγματος (1390/1993) περί αποβλήτων. Μεταξύ των 16 κατηγοριών που περιλαμβάνει ο κατάλογος αυτός, η κατηγορία Q 11 αφορά τα υπολείμματα εξορύξεως ή προετοιμασίας πρώτων υλών, όπως τα υπολείμματα μεταλλευτικής ή πετρελαϊκής εκμεταλλεύσεως.

13 Το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, σημεία 10 και 11, του νόμου (1072/1993) ορίζει την αξιοποίηση ως «κάθε πράξη με αντικείμενο την ανάκτηση και τη χρησιμοποίηση της ουσίας ή της ενέργειας των αποβλήτων» και την επεξεργασία ως «κάθε δραστηριότητα με αντικείμενο την αδρανοποίηση και την οριστική εναποθήκευση των αποβλήτων».

14 Κατά το άρθρο 1 του διατάγματος (1390/1993), οι διατάξεις του νόμου (1072/1993) που αφορούν τη χορήγηση αδείας αποθέσεως αποβλήτων δεν εφαρμόζονται στην εκμετάλλευση ή την επεξεργασία τους στον τόπο όπου εξορύσσονται ακίνδυνα φυσικά απορρίμματα τα οποία δημιουργούνται κατά την εκσκαφή ορυκτών υλών.

15 Η εκδοθείσα κατ' εφαρμογήν του νόμου (1072/1993) απόφαση (867/1996) του Υπουργού Περιβάλλοντος, περί καταλόγου απαριθμούντος τα πλέον συνήθη απόβλητα, καθώς και τα βλαβερά απόβλητα, περιλαμβάνει τα απόβλητα εκείνα που δημιουργούνται από την έρευνα, την εξόρυξη, τον εμπλουτισμό ή άλλη επεξεργασία ορυκτών, καθώς και την επεξεργασία λίθων και την παραγωγή χαλικιών. Όπως αναφέρεται στην εισαγωγή του σχετικού καταλόγου, οι απαριθμούμενες σ' αυτόν ονομασίες αποβλήτων στηρίζονται στον ΕΚΑ, η δε σχετική απαρίθμηση είναι απλώς ενδεικτική. Μια ουσία ή μια ύλη από τις απαριθμούμενες είναι απόβλητο εφόσον έχει τα χαρακτηριστικά που προβλέπονται στο άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, σημείο 1, του νόμου (1072/1993).

16 Κατά το άρθρο 5 του νόμου (735/1991) περί της διαδικασίας χορηγήσεως αδείας περιβαλλοντικών περιπτώσεων, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο (61/1995), αρμοδιότητα για τη χορήγηση μιας τέτοιας αδείας έχουν είτε οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές είτε το περιφερειακό Κέντρο Προστασίας του Περιβάλλοντος. Το άρθρο 1,

πρώτο εδάφιο, του διατάγματος (772/1992), περί διαδικασίας χορηγήσεως αδείας περιβαλλοντικών επιπτώσεων, όπως τροποποιήθηκε με το διάταγμα (62/1995) που απαριθμεί τις υποθέσεις που υπάγονται στην αρμοδιότητα του περιφερειακού Κέντρου Προστασίας του Περιβάλλοντος, αναφέρει, στο σημείο 14, τις υποθέσεις που αφορούν τη χορήγηση αδείας περιβαλλοντικών επιπτώσεων σχετικά με χώρους απορρίψεως αποβλήτων.

Η διαφορά της κύριας δίκης

17 Στις 25 Νοεμβρίου 1994 η Palin Granit υπέβαλε στη Δημοτική Υπηρεσία αίτηση χορηγήσεως αδείας περιβαλλοντικών επιπτώσεων για τη λειτουργία λατομείου γρανίτη. Η αίτηση αυτή περιελάμβανε σχέδιο διαχειρίσεως των θραυσμάτων πετρωμάτων και έκανε λόγο για τη δυνατότητα αξιοποιήσεώς τους με τη χρησιμοποίησή τους αντί για χαλίκια ή για την επαναδιαμόρφωση της επιφάνειας του λατομείου. Εξέθεσε επίσης ότι τα θραύσματα πετρωμάτων, που θα προέρχονταν από την εκμετάλλευση και θα ανέρχονταν περίπου σε 50 000 κυβικά μέτρα ετησίως, ήτοι στο 65 με 80 % του συνολικού όγκου του εξορυσσομένου πετρώματος, θα εναποθηκεύονταν σε γειτονικό χώρο. Η Δημοτική Υπηρεσία χορήγησε στην επιχείρηση αυτή προσωρινή άδεια περιβαλλοντικών επιπτώσεων, προβλέπουσα διάφορους όρους που τόνιζαν την υποχρέωση περιορισμού των βλαβερών συνεπειών της σχετικής εκμεταλλεύσεως σε βάρος του πληθυσμού και του περιβάλλοντος.

18 Κατόπιν ασκήσεως προσφυγής εκ μέρους της Turun ja Porin lääninhallitus (περιφερειακής νομαρχιακής διοικήσεως του Turku και του Pori), το επιληφθέν της υποθέσεως Turun ja Porin lääninoikeus (περιφερειακό διοικητικό δικαστήριο του Turku και του Pori) έκρινε ότι τα θραύσματα πετρωμάτων είναι απόβλητα υπό την έννοια του νόμου (1072/1993) και ότι ο τόπος εναποθηκεύσεώς τους είναι χώρος απορρίψεως αποβλήτων υπό την έννοια της αποφάσεως (861/1997) του Υπουργικού Συμβουλίου περί χώρων απορρίψεως αποβλήτων. Δεχόμενο ότι η φινλανδική νομοθεσία παρείχε στο Lounais-Suomen ympäristökeskus (Κέντρο Προστασίας του Περιβάλλοντος της Περιφέρειας της Νοτιοδυτικής Φινλανδίας, στο εξής: Κέντρο Προστασίας του Περιβάλλοντος) την αρμοδιότητα χορηγήσεως αδείας περιβαλλοντικών επιπτώσεων σχετικά με χώρους απορρίψεως αποβλήτων, το lääninoikeus ακύρωσε την απόφαση της Δημοτικής Υπηρεσίας λόγω αναρμοδιότητας.

19 Αμφισβητώντας τον χαρακτηρισμό των θραυσμάτων πετρωμάτων ως αποβλήτων η εταιρία Palin Granit και η Δημοτική Υπηρεσία άσκησαν αναίρεση ενώπιον του

Korkein hallinto-oikeus. Η Palin Granit υπογράμμισε ότι τα θραύσματα, η φυσική σύσταση των οποίων είναι η ίδια έναντι εκείνης του αρχικού πετρώματος από το οποίο προέρχονται, εναποθηκεύονται για βραχύ χρονικό διάστημα με σκοπό την μεταγενέστερη χρησιμοποίησή τους, χωρίς να απαιτείται κανένα μέτρο αξιοποιήσεως, και ότι δεν συνεπάγονται κανέναν κίνδυνο για την υγεία των ανθρώπων ή το περιβάλλον. Με τον τρόπο αυτό διακρίνονται από τα υποπροϊόντα μεταλλείων, που δεν θεωρούνται ως απόβλητα από την εθνική νομοθεσία και νομολογία, παρά τη βλαβερή τους φύση. Επιπλέον, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του διατάγματος (1390/1993), περί αποβλήτων, τα συντιθέμενα από πετρώματα ακίνδυνα απόβλητα που τυγχάνουν επεξεργασίας στον χώρο της εξορύξεως εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου (555/1981), περί των ορυκτών υλών, και όχι σ' εκείνο της κανονιστικής ρυθμίσεως περί αποβλήτων.

20 Αντιθέτως, το Κέντρο Προστασίας του Περιβάλλοντος, παραθέτοντας υπόμνημα του Υπουργού Περιβάλλοντος, υποστήριξε ότι τα θραύσματα πετρωμάτων πρέπει να χαρακτηρισθούν ως απόβλητα εφόσον δεν αποδεικνύεται ότι πρόκειται να επαναχρησιμοποιηθούν.

21 Προκειμένου να προσδιορίσει την αρχή που είναι αρμόδια για τη χορήγηση στην Palin Granit της ζητηθείσας αδείας περιβαλλοντικών επιπτώσεων, το Korkein hallinto-oikeus αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«Πρέπει να θεωρούνται τα θραύσματα που προκύπτουν από τις εργασίες εξορύξεως πετρωμάτων ως απόβλητα κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α', της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991, λαμβανομένων υπόψη των κάτωθι εκτιθεμένων στα εδάφια α' έως δ';

α) Τι σημασία έχει για τον ανωτέρω χαρακτηρισμό το γεγονός ότι τα θραύσματα πετρωμάτων εναποτίθενται σε περιοχή γειτνιάζουσα προς τον τόπο της εξορύξεως εν αναμονή της μεταγενέστερης χρησιμοποιήσεώς τους; Έχει στο πλαίσιο αυτό κάποια σημασία το αν τα θραύσματα πετρωμάτων αποτίθενται στον τόπο της εξορύξεως ή σε γειτονικό τόπο ή σε απομακρυσμένη από τον τόπο αυτό περιοχή;

β) Τι σημασία έχει για τον ανωτέρω χαρακτηρισμό το γεγονός ότι τα θραύσματα πετρωμάτων έχουν την ίδια σύσταση με το αρχικό εξορυσσόμενο πέτρωμα και ότι η σύστασή τους παραμένει αμετάβλητη ανεξάρτητα από τον χρόνο ή τον τρόπο διατηρήσεώς τους;

γ) Τι σημασία έχει για τον ανωτέρω χαρακτηρισμό το γεγονός ότι τα θραύσματα δεν ενέχουν κινδύνους για την υγεία των ανθρώπων ή για το περιβάλλον; Όσον αφορά το αν είναι απόβλητα τα ως άνω θραύσματα, τι σημασία έχουν γενικά οι ενδεχόμενες επιπτώσεις τους στην υγεία και στο περιβάλλον;

δ) Τι σημασία έχει για τον ανωτέρω χαρακτηρισμό το γεγονός ότι ο κύριος των θραυσμάτων πετρωμάτων προτίθεται να μετακινήσει τα θραύσματα αυτά, εν όλω ή εν μέρει, από τον τόπο εναποθέσεώς τους με σκοπό την αξιοποίησή τους, για παράδειγμα για χωματουργικές εργασίες ή για την κατασκευή κυματοθραυστών, και το ότι τα θραύσματα μπορούν να αξιοποιηθούν ως έχουν χωρίς κάποια ιδιαίτερη διαδικασία μεταποιήσεώς τους ή άλλη ανάλογη επεξεργασία; Στο πλαίσιο αυτό, τι σημασία έχει το κατά πόσον είναι βέβαιη η πραγματοποίηση των σχεδίων του κυρίου των θραυσμάτων όσον αφορά μια τέτοια αξιοποίηση και ο χρόνος που θα μεσολαβήσει από της μεταφοράς στον χώρο εναποθέσεώς τους μέχρι την αξιοποίηση αυτή;»

Επί του κυρίου ερωτήματος

22 Το άρθρο 1, στοιχείο α', πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 75/442 ορίζει το απόβλητο ως «κάθε ουσία ή αντικείμενο που εμπίπτει στις κατηγορίες του παραρτήματος Ι και το οποίο ο κάτοχός του απορρίπτει ή προτίθεται ή υποχρεούται να απορρίψει». Το παράρτημα αυτό και ο ΕΚΑ διευκρινίζουν περαιτέρω τον ορισμό αυτό, παραθέτοντας σχετικά παραδείγματα, περιλαμβάνουν δε καταλόγους ουσιών και αντικειμένων που μπορούν να χαρακτηριστούν ως απόβλητα. Οι κατάλογοι αυτοί όμως έχουν ενδεικτικό μόνο χαρακτήρα, ενώ ο χαρακτηρισμός ουσίας ή αντικειμένου ως

αποβλήτου προκύπτει κυρίως, όπως ορθά υπογραμμίζει η Επιτροπή, από τη συμπεριφορά του κατόχου τους, ανάλογα με το αν επιθυμεί ή όχι «να απορρίψει» τις ουσίες ή τα αντικείμενα αυτά. Επομένως, το περιεχόμενο της εννοίας του αποβλήτου εξαρτάται από την έννοια του όρου «απορρίπτει» (απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 1997, C-129/96, Inter-Environnement Wallonie, Συλλογή 1997, σ. I-7411, σκέψη 26).

23 Το ρήμα «απορρίπτω» πρέπει να ερμηνευθεί ενόψει του σκοπού της οδηγίας 75/442, ο οποίος είναι, βάσει της τρίτης αιτιολογικής σκέψεώς της, η προστασία της υγείας του ανθρώπου και του περιβάλλοντος από τις επιβλαβείς επιδράσεις που προκαλούνται από τη συγκέντρωση, τη μεταφορά, την επεξεργασία, την εναποθήκευση και την απόθεση των αποβλήτων, καθώς και ενόψει του άρθρου 174, παράγραφος 2, ΕΚ, που ορίζει ότι η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας και στηρίζεται, μεταξύ άλλων, στις αρχές της προφυλάξεως και της προληπτικής δράσεως. Επομένως, η έννοια του αποβλήτου δεν μπορεί να ερμηνεύεται περιοριστικά (βλ. την απόφαση της 15ης Ιουνίου 2000, C-418/97 και C-419/97, ARCO Chemie Nederland κ.λπ., Συλλογή 2000, σ. I-4475, σκέψεις 36 έως 40).

24 Ειδικότερα, το αν μια συγκεκριμένη ουσία είναι απόβλητο πρέπει να εξετάζεται έναντι του συνόλου των σχετικών περιστάσεων, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού της οδηγίας 75/442 και έτσι ώστε να μη θίγεται η πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας αυτής (προαναφερθείσα απόφαση ARCO Chemie Nederland κ.λπ., σκέψεις 73, 88 και 97).

25 Η οδηγία 75/442 δεν προτείνει κανένα αποφασιστικό κριτήριο προς διαπίστωση της βουλήσεως του κατόχου να απορρίψει κάποια ουσία ή κάποιο αντικείμενο. Εντούτοις, το Δικαστήριο, κατόπιν επανειλημμένης υποβολής ερωτημάτων ως προς τη δυνατότητα χαρακτηρισμού ως αποβλήτων διαφόρων ουσιών, έχει παράσχει ορισμένες ενδείξεις ικανές να οδηγήσουν στην ερμηνεία της βουλήσεως του ως άνω κατόχου. Η σχετική με τον χαρακτηρισμό των θραυσμάτων πετρωμάτων εξέταση και η εκτίμηση του αν τα πετρώματα αυτά υπάγονται στην κατηγορία των υπολειμμάτων εξορύξεως πρώτων υλών, περί της οποίας γίνεται λόγος στο σημείο Q 11 του παραρτήματος I της εν λόγω οδηγίας πρέπει να πραγματοποιηθεί ενόψει των ως άνω στοιχείων και των σκοπών της οδηγίας 75/442.

26 Η Επιτροπή θεωρεί τις εργασίες διαθέσεως και αξιοποιήσεως μιας ουσίας ή ενός αντικειμένου ως έκφραση της βουλήσεως του κατόχου τους να «απορρίψει» την οικεία ουσία ή το οικείο αντικείμενο, υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α', της οδηγίας 75/442. Τα άρθρα 4, 8, 9, 10 και 12 της οδηγίας αυτής περιγράφουν τις ως άνω εργασίες ως τρόπο επεξεργασίας των αποβλήτων. Μεταξύ των ως άνω εργασιών περιλαμβάνονται η απόθεση επάνω ή μέσα στο έδαφος, όπως είναι η απόρριψη σε χωματερές (σημείο D 1 του παραρτήματος ΙΙ Α), η εναποθήκευση εν αναμονή μιας εργασίας διαθέσεως αποβλήτων (σημείο D 15 του παραρτήματος ΙΙ Α) και η εναποθήκευση υλικών προκειμένου να υποβληθούν σε εργασίες αξιοποιήσεως (σημείο R 13 του παραρτήματος ΙΙ Β). Τα θραύσματα πετρωμάτων τα οποία αποτίθενται στον χώρο της εξορύξεως ή σε χώρο εναποθηκεύσεως αποτελούν, επομένως, αντικείμενο εργασιών διαθέσεως ή αξιοποιήσεως.

27 Η διάκριση μεταξύ των εργασιών διαθέσεως ή αξιοποιήσεως των αποβλήτων και της επεξεργασίας άλλων προϊόντων είναι, ωστόσο, συχνά δυσχερής. Έτσι, το Δικαστήριο έχει δεχθεί ότι το γεγονός ότι μια ουσία υποβάλλεται σε μια εργασία την οποία αναφέρει το παράρτημα ΙΙ Β της οδηγίας 75/442 δεν δικαιολογεί το συμπέρασμα ότι πρόκειται περί απορρίψεως της ουσίας αυτής, οπότε η εν λόγω ουσία δεν πρέπει να θεωρείται ως απόβλητο υπό την έννοια της οδηγίας (προαναφερθείσα απόφαση ARCO Chemie Nederland κ.λπ., σκέψη 82). Επομένως, το γεγονός και μόνον της διενέργειας κάποιας εργασίας την οποία αναφέρει το παράρτημα ΙΙ Α ή ΙΙ Β της οδηγίας 75/442 δεν δικαιολογεί τον χαρακτηρισμό της οικείας ουσίας ως αποβλήτου.

28 Η Δημοτική Υπηρεσία και η Palin Granit διατείνονται ότι ο τόπος αποθέσεως των θραυσμάτων πετρωμάτων τα οποία προκύπτουν από την εκμετάλλευση λατομείου δεν αποτελεί χώρο απορρίψεως αποβλήτων αλλά χώρο εναποθηκεύσεως επαναχρησιμοποιήσιμων υλικών, καθόσον τα ως άνω θραύσματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για χωματουργικές εργασίες ή για την κατασκευή λιμένων και κυματοθραυστών.

29 Το επιχείρημα αυτό δεν αρκεί για να αποκλειστεί η δυνατότητα χαρακτηρισμού των θραυσμάτων πετρωμάτων ως αποβλήτων. Πράγματι, με την απόφαση της 28ης Μαρτίου 1990, C-206/88 και C-207/88, Vessoso και Zanetti (Συλλογή 1990, σ. I-1461, σκέψη 9), το Δικαστήριο δέχθηκε ότι ο χαρακτηρισμός μιας ουσίας ή ενός αντικειμένου ως αποβλήτου δεν αποκλείει να μπορεί η οικεία ουσία ή το οικείο αντικείμενο να επαναχρησιμοποιηθεί από οικονομική άποψη. Με την απόφαση της 25ης Ιουνίου 1997, C-304/94, C-330/94, C-342/94 και C-224/95, Tombesi κ.λπ. (Συλ-

λογή 1997, σ. I-3561, σκέψη 52), το Δικαστήριο διευκρίνισε επίσης ότι το θεσπισθέν με την οδηγία 75/442 σύστημα παρακολουθήσεως και διαχειρίσεως σκοπεί να καλύψει κάθε αντικείμενο και ουσία που ο κάτοχός τους απορρίπτει, ακόμη και αν έχουν εμπορική αξία και συλλέγονται για εμπορικούς σκοπούς προς ανακύκλωση, ανάκτηση ή επαναχρησιμοποίηση.

30 Συνεπώς, ούτε το γεγονός ότι τα θραύσματα πετρωμάτων αποτελούν το αντικείμενο εργασιών επεργασίας περί των οποίων γίνεται λόγος στην οδηγία 75/442 ούτε η περίσταση ότι τα θραύσματα αυτά μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν παρέχουν τη δυνατότητα να προσδιοριστεί αν μπορούν να χαρακτηριστούν τα εν λόγω θραύσματα ως απόβλητα υπό την έννοια της οδηγίας 75/442.

31 Αντιθέτως, άλλες περιστάσεις έχουν αποφασιστικότερη σημασία.

32 Με τις σκέψεις 83 έως 87 της προαναφερθείσας αποφάσεως ARCO Chemie Nederland κ.λπ. το Δικαστήριο υπογράμμισε τη σημασία της ενδείξεως που συνίσταται στον προσδιορισμό του αν η οικεία ουσία είναι υπόλειμμα παραγωγής, δηλαδή προϊόν το οποίο, αυτό καθαυτό, δεν επιδιώκεται να παραχθεί με σκοπό τη μεταγενέστερη χρησιμοποίησή του. Όπως παρατηρεί η Επιτροπή, στην υπόθεση της κύριας δίκης, η παραγωγή θραυσμάτων πετρωμάτων δεν αποτελεί το κύριο αντικείμενο των δραστηριοτήτων της Palin Granit. Απλώς τα θραύσματα αυτά παράγονται δευτερευόντως στο πλαίσιο των σχετικών εργασιών, η δε επιχείρηση επιδιώκει τον περιορισμό της ποσότητάς τους. Όμως, σύμφωνα με τους κανόνες της κοινής λογικής, αποτελεί απόβλητο η ουσία η οποία δημιουργείται ως εκ περισσού στο πλαίσιο επεξεργασίας ενός υλικού ή ενός αντικειμένου και η οποία δεν αποτελεί το απ' ευθείας επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της διαδικασίας παραγωγής.

33 Επομένως, προκύπτει ότι τα προερχόμενα από την εξόρυξη θραύσματα, τα οποία δεν συνιστούν το προϊόν το οποίο κυρίως αποσκοπεί να λάβει ο εκμεταλλευόμενος λατομείο γρανίτη, υπάγονται, καταρχήν, στην κατηγορία των «υπολειμμάτων εξορύξεως και προετοιμασίας πρώτων υλών» του σημείου Q 11 του παραρτήματος I της οδηγίας 75/442.

34 Κατά της απόψεως αυτής θα μπορούσε να προβληθεί το επιχείρημα ότι ένα αγαθό, ένα υλικό ή μια πρώτη ύλη που προκύπτει από τη διαδικασία παραγωγής ή εξαγωγής και που δεν αποτελεί κυρίως το αντικείμενο της παραγωγικής διαδικασίας μπορεί να αποτελεί όχι ένα υπόλειμμα αλλά ένα υποπροϊόν, το οποίο η οικεία επιχείρηση δεν επιθυμεί να «απορρίψει» υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α', πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 75/442, αλλά το οποίο διατίθεται να εκμεταλλευθεί ή να εμπορευθεί υπό ευνοϊκές γι' αυτήν συνθήκες, στο πλαίσιο μιας μεταγενέστερης διαδικασίας, χωρίς να προβεί προηγουμένως σε κάποια εργασία μεταποιήσεως.

35 Η ως άνω άποψη δεν είναι αντίθετη προς τους σκοπούς της οδηγίας 75/442. Πράγματι, κανένα στοιχείο δεν δικαιολογεί την υπαγωγή στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεών της, που αποσκοπούν στην πρόβλεψη της διαθέσεως ή της αξιοποιήσεως των αποβλήτων, των υλικών ή των πρώτων υλών που έχουν από οικονομικής απόψεως την αξία προϊόντων, ανεξάρτητα από κάποια μεταποίησή τους, και που υπόκεινται, αυτά καθαυτά, στην εφαρμοστέα για τα εν λόγω προϊόντα νομοθεσία.

36 Εντούτοις, ενόψει της υπομνησθείσας στη σκέψη 23 της παρούσας αποφάσεως υποχρεώσεως ευρείας ερμηνείας της έννοιας του αποβλήτου, με σκοπό τον περιορισμό των εγγενών προς τη φύση τους δυσμενών ή βλαβερών συνεπειών, η ως άνω επιχειρηματολογία περί υποπροϊόντων μπορεί να ισχύει στις καταστάσεις εκείνες στις οποίες η επαναχρησιμοποίηση ενός αγαθού, ενός υλικού ή μιας πρώτης ύλης δεν απλώς ενδεχόμενη αλλά βέβαιη, χωρίς προηγούμενη μεταποίηση και στο πλαίσιο της συνέχειας της διαδικασίας παραγωγής.

37 Επομένως, προκύπτει ότι, επιπλέον του κριτηρίου που στηρίζεται στη διευκρίνιση του αν μια ουσία αποτελεί ή όχι υπόλειμμα παραγωγής, ο βαθμός της βεβαιότητας επαναχρησιμοποιήσεως της ως άνω ουσίας, χωρίς προηγούμενη μεταποίηση, αποτελεί ένα δεύτερο σημαντικό κριτήριο προκειμένου να εκτιμηθεί αν αυτή αποτελεί ή όχι απόβλητο υπό την έννοια της οδηγίας 75/442. Εφόσον υφίσταται για τον κάτοχο της ουσίας, επιπλέον της απλής δυνατότητας επαναχρησιμοποιήσεώς της, και κάποιο οικονομικό πλεονέκτημα, τότε ο βαθμός βεβαιότητας σχετικά με μια τέτοια επαναχρησιμοποίηση είναι μεγάλος. Σε μια τέτοια περίπτωση η οικεία ουσία δεν θα

μπορεί πλέον να θεωρείται ως βάρος που ο κάτοχός του επιθυμεί να «απορρίψει» αλλά ως ένα πραγματικό προϊόν.

38 Όμως, στην υπόθεση της κύριας δίκης η Φινλανδική Κυβέρνηση ορθά υπογραμμίζει ότι οι μόνες δυνατότητες επαναχρησιμοποιήσεως των θραυσμάτων πετρωμάτων ως έχουν, για παράδειγμα επ' ευκαιρία εκτελέσεως χωματουργικών έργων ή κατασκευής λιμένων και κυματοθραυστών, απαιτούν, στις περισσότερες περιπτώσεις, εργασίες αποθηκεύσεως οι οποίες μπορούν να έχουν μεγάλη διάρκεια, να συνιστούν βάρος για τον εκμεταλλευόμενο την οικεία επιχείρηση και οι οποίες ενδέχεται να έχουν δυσμενείς συνέπειες για το περιβάλλον, τις οποίες επιδιώκει ακριβώς να περιορίσει η οδηγία 75/442. Συνεπώς, η επαναχρησιμοποίηση δεν είναι ούτε βέβαιη ούτε ενδεχόμενη παρά μόνο μακροπρόθεσμα, οπότε τα θραύσματα πετρωμάτων δεν μπορούν να θεωρηθούν παρά μόνον ως «υπολείμματα εξορύξεως», τα οποία ο εκμεταλλευόμενος το λατομείο «έχει την πρόθεση ή την υποχρέωση να απορρίψει» υπό την έννοια της οδηγίας 75/442, οπότε εμπίπτουν στην κατηγορία περί της οποίας γίνεται λόγος στο σημείο Q 11 του παραρτήματος I της οδηγίας αυτής.

39 Επομένως, στο κύριο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο κάτοχος θραυσμάτων πετρωμάτων προερχομένων από την εκμετάλλευση λατομείου, τα οποία εναποθηκεύονται επ' αόριστον εν αναμονή μιας ενδεχόμενης χρησιμοποιήσεώς τους, απορρίπτει ή έχει την πρόθεση να απορρίψει τα ως άνω θραύσματα, τα οποία, επομένως, πρέπει να χαρακτηρίζονται ως απόβλητα υπό την έννοια της οδηγίας 75/442.

Επί των επιμέρους ερωτημάτων α' έως δ'

40 Όσον αφορά το επιμέρους ερώτημα δ', πρέπει να σημειωθεί ότι το Δικαστήριο έχει ήδη δώσει απάντηση στο πλαίσιο της εξετάσεως του κυρίου ερωτήματος. Πράγματι, η αβεβαιότητα που υφίσταται όσον αφορά τα σχέδια χρησιμοποιήσεως των θραυσμάτων πετρωμάτων και η αδυναμία επαναχρησιμοποιήσεως του συνόλου του

όγκου των εν λόγω θραυσμάτων οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα θραύσματα αυτά πρέπει να χαρακτηριστούν ως απόβλητα στο σύνολό τους και ότι ο χαρακτηρισμός αυτός δεν πρέπει να επιφυλάσσεται μόνον για εκείνο το μέρος τους το οποίο δεν αποτελεί το αντικείμενο τέτοιων σχεδίων.

41 Εν πάση περιπτώσει, σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας 75/442, οι εθνικές αρχές εξακολουθούν να έχουν τη δυνατότητα εκδόσεως κανόνων οι οποίοι ορίζουν απαλλαγές από την υποχρέωση λήψεως αδείας και να χορηγούν τέτοιες απαλλαγές για εργασίες διαθέσεως και αξιοποιήσεως ορισμένων αποβλήτων, ενώ τα εθνικά δικαστήρια εξασφαλίζουν την τήρηση των κανόνων αυτών σύμφωνα με τους σκοπούς της οδηγίας 75/442.

42 Όσον αφορά το επιμέρους ερώτημα α', πρέπει να σημειωθεί ότι, λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο κύριο ερώτημα, ο χώρος εναποθηκεύσεως των θραυσμάτων πετρωμάτων, ανεξάρτητα από το αν βρίσκεται στον χώρο της εξορύξεως, σε γειτονική περιοχή ή σε μεγαλύτερη απόσταση, δεν επηρεάζει τον χαρακτηρισμό των ως άνω θραυσμάτων ως αποβλήτων. Ομοίως, οι συνθήκες εναποθηκεύσεως και η διάρκεια της αποθέσεως των υλικών δεν παρέχουν αυτές καθαυτές, καμία ένδειξη περί της αξίας την οποία έχουν αυτά για την επιχείρηση αλλ' ούτε και περί των πλεονεκτημάτων τα οποία μπορεί η επιχείρηση να αντλήσει από αυτά. Οι ως άνω συνθήκες δεν καθιστούν δυνατό τον προσδιορισμό του αν ο κάτοχος των υλικών επιθυμεί ή όχι να τα απορρίψει.

43 Όσον αφορά το επιμέρους ερώτημα β', πρέπει να υπομνησθεί ότι, με τη σκέψη 87 της προαναφερθείσας αποφάσεως ARCO Chemie Nederland κ.λπ., το Δικαστήριο θεώρησε ότι συνιστά ένδειξη της υπάρξεως ενεργείας, προθέσεως ή υποχρεώσεως του ενδιαφερομένου προκειμένου να απορρίψει κάποια ουσία, υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α', της οδηγίας 75/442, το γεγονός ότι η ουσία αυτή αποτελεί υπόλειμμα παραγωγής, του οποίου η σύνθεση δεν είναι προσαρμοσμένη στη χρήση στην οποία υποβάλλεται ή ακόμη οσάκις η χρήση αυτή πρέπει να πραγματοποιείται υπό ειδικές συνθήκες λήψεως προφυλάξεων λόγω του ότι η σύνθεσή της είναι επικίνδυνη για το περιβάλλον.

44 Όσον αφορά τα θραύσματα πετρωμάτων, το γεγονός ότι έχουν την ίδια σύσταση με τους όγκους πετρωμάτων που εξορύσσονται από το λατομείο και ότι η φυσική τους

σύνθεση παραμένει αμετάβλητη θα μπορούσε, επομένως, να τα καταστήσει πρόσφορα για τη χρησιμοποίησή τους. Εντούτοις, το επιχείρημα αυτό δεν θα μπορούσε να έχει αποφασιστική σημασία παρά μόνον αν επαναχρησιμοποιούνταν το σύνολο των θραυσμάτων αυτών. Όμως, είναι αναμφισβήτητο ότι η εμπορική αξία των ογκολίθων εξαρτάται από το μέγεθος, το σχήμα και τη δυνατότητα χρησιμοποιήσεώς τους στον τομέα των κατασκευών, ιδιότητες τις οποίες δεν έχουν τα θραύσματα πετρωμάτων, παρά το ότι έχουν την ίδια σύνθεση με το αρχικό πέτρωμα. Επομένως, τα εν λόγω θραύσματα εξακολουθούν να είναι υπολείμματα παραγωγής.

45 Εξάλλου, ο κίνδυνος βλαβερών συνεπειών εις βάρος του περιβάλλοντος που μπορούν να έχουν τα μη χρησιμοποιούμενα θραύσματα πετρωμάτων δεν μειώνεται από το γεγονός ότι έχουν την ίδια φυσική σύσταση με το αρχικό πέτρωμα, καθόσον τούτο δεν αποκλείει τη διενέργεια εργασιών εναποθηκεύσεως των υλικών αυτών, που έχουν συνέπειες για το περιβάλλον.

46 Εν πάση περιπτώσει, ακόμα και όταν μια ουσία αποτελεί το αντικείμενο εργασιών πλήρους αξιοποιήσεως και αποκτά με τον τρόπο αυτό τις ίδιες ιδιότητες και τα ίδια χαρακτηριστικά με μια πρώτη ύλη, μπορεί να θεωρηθεί ως απόβλητο εφόσον, σύμφωνα με τον ορισμό που δίδει το άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 75/442, ο κάτοχός της την απορρίπτει ή έχει την πρόθεση ή την υποχρέωση να την απορρίψει.

47 Όσον αφορά το επιμέρους ερώτημα γ', πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ούτε το γεγονός ότι τα θραύσματα πετρωμάτων δεν ενέχουν κινδύνους για την υγεία των ανθρώπων και το περιβάλλον αποτελεί στοιχείο αποκλείον τη δυνατότητα χαρακτηρισμού τους ως αποβλήτων.

48 Πράγματι, επιβάλλεται καταρχάς η διαπίστωση ότι η οδηγία 75/442, περί των στερεών αποβλήτων, συμπληρώθηκε με την οδηγία 91/689/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της

12ης Δεκεμβρίου 1991, για τα επικίνδυνα απόβλητα (ΕΕ L 377, σ. 20), πράγμα το οποίο σημαίνει ότι η ιδιότητα του αποβλήτου δεν προκύπτει από το κατά πόσον είναι επικίνδυνη η οικεία ουσία.

49 Στη συνέχεια, και αν ακόμα υποτεθεί ότι, λόγω της συστάσεώς τους, τα θραύσματα πετρωμάτων δεν ενέχουν κίνδυνο για την υγεία των ανθρώπων ή το περιβάλλον, η συσσώρευσή τους είναι οπωσδήποτε πηγή δυσμενών και βλαβερών συνεπειών για το περιβάλλον, εφόσον η πλήρης επαναχρησιμοποίησή τους όχι μόνο δεν είναι άμεση αλλά και δεν περιλαμβάνεται πάντοτε στις προθέσεις του κατόχου τους.

50 Τέλος, το στοιχείο ότι οι επίμαχες ουσίες δεν είναι επικίνδυνες δεν αποτελεί αποφασιστικό κριτήριο προκειμένου να εκτιμηθούν οι προθέσεις του κατόχου τους έναντί τους.

51 Επομένως, στα επιμέρους ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο τόπος εναποθηκεύσεως των θραυσμάτων πετρωμάτων, η σύστασή τους και το γεγονός, αν υποτεθεί αποδεδειγμένο, ότι δεν ενέχουν κίνδυνο για την υγεία των ανθρώπων ή το περιβάλλον δεν είναι αποφασιστικά κριτήρια προκειμένου για τον χαρακτηρισμό τους ως αποβλήτων.

Επί των δικαστικών εξόδων

52 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Φινλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 31ης Δεκεμβρίου 1999 το Korkein hallinto-oikeus, αποφαίνεται:

1) **Ο κάτοχος θραυσμάτων πετρωμάτων προερχομένων από την εκμετάλλευση λατομείου, τα οποία εναποθηκεύονται επ' αόριστον εν αναμονή μιας ενδεχόμενης χρησιμοποιήσεώς τους, απορρίπτει ή έχει την πρόθεση να απορρίψει τα ως άνω θραύσματα, τα οποία, επομένως, πρέπει να χαρακτηρίζονται ως απόβλητα υπό την έννοια της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων.**

2) **Ο τόπος εναποθηκεύσεως των θραυσμάτων πετρωμάτων, η σύστασή τους και το γεγονός, αν υποτεθεί αποδεδειγμένο, ότι δεν ενέχουν κίνδυνο για την υγεία των ανθρώπων ή το περιβάλλον δεν είναι αποφασιστικά κριτήρια προκειμένου για τον χαρακτηρισμό τους ως αποβλήτων.**

Macken Puissochet Schintgen

Σκουρής Cunha Rodrigues

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Απριλίου 2002.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Η Πρόεδρος του έκτου τμήματος

F. Macken